

2015. november 27. Rábaközi Magazin cikke Csemez Katalinnal

12. 2015. november 27.

RÁBAKÖZI MAGAZIN

Orbán Viktor miatt települt haza Amerikából

– Sosem voltunk vagyonosak, de szüleink olyan szeretetben neveltek bennünket, hogy el sem lehet mondani, milyen jó volt ilyen gazdagságban felnőni – mondta a nemesi származású Csemez Katalin, aki tizenhét évvel ezelőtt költözött Magyarországra.

TÉT

Csemez Katalin 1998-ban beváltotta harminc évvel ezelőtti, édesapjának tett ígérte: Hazaköltözött Magyarországra. – Apu többször mondta nekem: „Kislányom, én nem hiszem, hogy megérem a kommunizmus bukását, de ha te igen, akkor menjél Magyarországra, és érezd át, milyen igazi magyarnak lenni”. A tavaly májusban elhunyt Csemez Béla és családja történetéről a Téten letelepült lány, Csemez Katalin mesélt televízióknak.

A közel nyolcszáz éves múltú visszatekinthető Csemez család a galántai Pusztafödmesről származik. Csemez Mihály az 1700-as évek végén költözött Tétre, ahol megalapította birtokát. Az országgyűlési képviselőként tevékenykedő Csemez István és a kispécsi születésű Matkovics Anna házasságkötése révén szinte megduplázódtak a család 500 hektáros földterületei. Fiuk, dr. Csemez Béla a tőszigetcsilizközi járás főszolgabírója lett, és házasságot kötött Bibithi Horváth Piroskával, a téti főszolgabíró, később főispán és kormánybiztos lányával. A családi gazdaság intenzív növénytermesztéséről és állattenyésztéséről vált ismertté.

A háború után a győri piacra hordta a terményt Csemez Katalin édesapja, ifjabb Csemez Béla, aki korán elvesztette szüleit, így gyámság alá helyezték. A katonai pályára került és 1944 októberében huszár hadnaggyá avatott fiatal hamarosan a fronton találta magát és az amerikaiak fogságába került. Az 1946-ban szabadult Csemez Béla a háború után bátyjával kezdett gazdálkodni a megmaradt száz katasztrális holdnyi területen. Az ávosok Tétről hurcolták magukkal a győri fogházba. Mindenki tudta, hogy mint „rendszertelen” zavarta a köreiket, de a hivatalos indoklásban más szerepelt: Túl sok fát vágott ki a környéken. Szabadlára helyezése után – mint rendőrségi felügyelet

alá tartozó személyt – az egész megyéből kitiltották. Gumibottal próbálták „jobb belátásra bírni”, melynek az lett a következménye, hogy kémkedés vádjával ismét bebörtönözték. A Ludovika Akadémián végzett hadnagyot 1950 decemberében engedték szabadon.

A mindennaposá vált félelemnek első feleségével, Sáska-Dinnyés Évával kötött frigye után sem lett vége. A fiatal házassoknak a deportálások és a sorozatos megtorlások miatt megromlott a kapcsolata. Csemez Béla mindenféle munkát elvállalt, hogy segítse az időközben Hajdúdorogra költözött nejét és az 1952-ben napvilágot látott közös gyermeküket.

Amikor az 1956-os forradalom és szabadságharc leverését követően ismét megjelentek az orosz tankok a fővárosban, Csemez Béla úgy döntött, elhagyja az országot. Felesége – aki akkor már más férfival élt a fővárosban – közölte vele: nem akar külföldre távozni. Csemez Béla úgy gondolta, ha már hazájában azzal vádolták, hogy Amerikának kémkedik, a Tengerentúlon kezd új életet. A sors először Clevelandbe sodorta, ahol barátja várta volna a vasútállomáson, de akadályoztatása miatt egy hölgy érkezett a fogadására, aki nem más, mint a történetet mesélő Csemez Katalin édesanyja. Az Egyesült Államokban 1951-ben letelepült erdélyi származású Szentkatolnai Cseh Mária és Csemez Béla Amerikában egymásra találtak. 1957 októberében összeházasodtak, melynek gyümölcseként Katalin 1958-ban látta meg a napvilágot. Egyik fiútestvére Péter, már New Jersey-ben született, mert az édesapa csirkefarmot vásárolt a Középtlanti térségben. Az 1963-as koleravész elpusztította a teljes állományt, így odalett a teljes farm. Közben Péter után megszületett a család másik fiúgyermek, Károly. Az egykori huszártiszt szerette a lovakat, ezért New York állam északi részén meg-

Csemez Katalin

alapította lótenyésztését. A család 1969 decemberében hét lóval és kilenc kutyával a napfényesebb Virginiába költözött. Kihasználva a feleség kitűnő főző tehetségét, később ismét váltottak: A vendéglátós korszak egy tízszobás szálloda négyasztalos éttermével kezdődött. A gyerekek felcseperedtek, ezért a házaspár eladta a vendéglátóegységet, és kis családi háza melletti földterületen mindössze két lovat tartott meg.

A kárpótlási jegyből földet vásároló házaspár a rendszerváltáskor végleg elhatározta: Hazatelepülnek Magyarországra, és az egykori téti Széchenyi utcai házban fognak lakni. „1987-ben jöttünk először Magyarországra” (...) „Ahhoz képest, hogy Tétet 1949-ben mint «vérszopó kulák» hagytam el, Tét község lakossága szeretettel visszafogadott (...)” – olvasható Csemez Béla, nyugállományú huszárkapitány 2007-ben írt feljegyzésében.

A történetet felelevenítő leányuknak, Katalinnak jó ideig meg sem fordult a fejében, hogy otthagyja Amerikát, de 1998-ban édesanyja izgatottan telefonált neki: „Kati! Orbán Viktor megnyerte a választásokat, neked muszáj eljönni Magyarországra!”

– Szeptember végén eladtam a házat, mindent elintéztem. Kocsim jött hajóval én pedig repülőgéppel. Ennek tizenhét éve! Az elején nagyon nehéz volt, mert teljesen más világba csöppentem, de ma már tudom, hogy a legnagyobb dolog, ami velem történhetett: Magyarországon élek, és sosem voltam olyan boldog, mint itt. Jó látni, hogy fejlődünk és szépülünk, és a világ is kezdi felismerni, hogy Magyarországot nem lehet semmibe venni.

